

Nr 125.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1928 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om anslag till en förberedande militär utbildningskurs för skolungdom.

(1:a avd.)

Uti en inom andra kammaren av herr *A. I. Anderson i Linköping m. fl.* väckt motion (nr 151) har hemställts, att riksdagen ville för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 52,000 kronor i och för bestridande av kostnaderna för en förberedande militär utbildningskurs åt skolungdom, avseende förberedelse till reservofficersutbildning och anordnad på frivillighetens väg på ferietid.

Till stöd för sin framställning hava motionärerna anført följande:

»Den aktiva befälskadern inom vår nuvarande armé är så knappt tilltagen, att den nätt och jämt räcker till för utbildningsarbetet i fred. Att med denna svaga kader under krigstid erhålla någon utsvällning av fredsförbanden, d. v. s. uppsättandet av reservtrupper, torde näppeligen låta sig göra. En hel del av den aktiva befälskadern måste ju kvarlämnas i depåerna för utbildning av den del av årskontingenten, som icke i fredstid erhållit nödig utbildning. För att mobiliseringsapparaten över huvud taget skall kunna fungera fordras ett ökat antal *reservofficerare*.

I 1925 års försvarsproposition beräknades, att infanteriet årligen skulle tillföras minst 90 reservofficerare. I anledning av de förändringar, riksdagen vidtog i infanteriets organisation, bör antalet ökas till minst 95. År 1926 utnämndes 38 reservofficerare vid infanteriet, 1927 var antalet 37. Sammanlagt ha under åren 1920—1927 vid infanteriet utnämnts 189 reservofficerare. Bristen är således högst betydande. För närvarande utgör antalet reservofficersaspiranter vid infanteriet 60, av vilka 45 beräknas uppnå officersgraden. Å andra sidan torde detta antal komma att avsevärt ökas genom övergång från officersaspiranter till reservofficersaspiranter. I vilken omfattning detta kan komma att ske är för närvarande icke möjligt att angiva, dock kan antalet icke stiga till 95.

Hittills har tillströmningen till reservofficersbanan icke motsvarat behovet, och i framtiden lär den knappast komma att ökas, sedan genom 1925 års värnpliktslag skillnaden mellan en värnpliktig students och en reservofficers utbildningstid avsevärt ökats. Den värnpliktige studenten kan icke finna det lockande att underkasta sig den betydligt längre utbildningstid, som fordras för att bli reservofficer. Visserligen har genom 1925 års härordning bestämts att en reserofficer, som kvarstår till fyllda 42 år, äger utbekomma ett belopp på mellan 6,000 och 7,000 kronor. Denna för-

mån kommer visserligen i någon mån att främja rekryteringen, men den bör kompletteras med andra åtgärder, ägnade att för den värnpliktige studenten underlätta utbildningen till reservofficer. Av största vikt är att han beredes möjlighet att fullgöra denna utbildning med minsta möjliga tidsförlust och utan allt för stort intrång i hans förberedelser till verksamheten i det civila livet. Att intresse finnes hos den studerande ungdomen för utbildning i försvarets tjänst, därom vittnar den stora anslutningen till landstormens ungdomsavdelningar, där tusentals ynglingar årligen genomgå en frivillig militärutbildning, vilken ofta resulterar i kompetens som gruppchef, ställföreträdande plutonchef, ja i vissa fall t. o. m. till plutonchef. Detta intresse bör staten tillvarata.

Olika utvägar att genom förberedande militär utbildning — i likhet med vad som sker utomlands t. ex. i Holland — underlätta reservofficersrekryteringen erbjuda sig. En sådan utväg är att låta ynglingar, vilka under året närmast före studentexamen avsluta sina kurser inom en landstormens ungdomsavdelning och som förklara sig ämna bli reservofficerare, avlägga vissa prov, teoretiska och praktiska, inför av Kungl. Maj:t förordnade officerare. Härigenom kan tiden för reservofficersutbildningen avsevärt förkortas. En annan utväg, som erbjuder en närmare till hands liggande möjlighet att praktiskt pröva en ny väg för reservofficersrekryteringen, är att genom till ferietid förlagd frivillig militärutbildning under åren närmast före studentexamen förkorta den tid, som efter avlagd studentexamen kräves för reservofficersutbildningen.

Chefen för generalstaben har år 1927 till riksdagens andra kammars första tillfälliga utskott avgivit yttrande över en i denna kammare väckt motion, nr 199, angående sådan frivillig utbildning. Detta yttrande innehåller en fullständig utredning rörande omfattningen av och sättet för ifrågavarande militära utbildnings anordnande och därmed förenade kostnader m. m. Ytterligare utredning i denna sak torde knappast vara erforderlig. Vissa detaljbestäm- melser närmast beträffande ordnandet av och tidsfördelningen för den fortsatta reservofficersutbildningen torde lämpligen kunna utfärdas i kommandoväg. Hinder synes således icke föreligga att försöksvis anordna den första kursen sommaren 1928, samt följande år tvenne kurser, en yngre och en äldre, vardera kursen på en tid av 50 à 60 dagar. Ett oavvisligt krav för att det avsedda ändamålet skall kunna nås är, att elev, som med godkända betyg genomgått båda årens kurser, tillförsäkras en motsvarande minskning i den för utbildning till reservofficer lagstadgade tiden.

Enligt de av chefen för generalstaben uppgjorda beräkningarna uppgå kostnaderna för den yngre kursen med en längd av 60 dagar och ett förutsatt elevantal av 220 till 52,238 kronor och för den äldre kursen med samma längd och ett förutsatt elevantal av 180 till 42,922 kronor, d. v. s. under andra året ett sammanlagt belopp av 95,160 kronor. Nämda belopp utgör dock icke annat än till en mindre del en merkostnad för staten. På grund av den ovan förutsatta minskningen i den för utbildning till reservofficer fastställda tiden reduceras i motsvarande mån kostnaderna för den efter de förberedande

kurserna följande reservofficersutbildningen. Merkostnaderna äro i stort sett begränsade till följande poster: resor vid in- och utryckning, undervisningsmateriel, böcker och kartor m. m., resor och traktamentsersättning åt befäl, diverse omkostnader, idrottsmateriel, kostnader för »nytta och trevnad» samt oförutsedda utgifter. Även beträffande dessa poster uppgå merkostnaderna icke alltid till de i generalstabschefens kostnadsberäkning upptagna beloppen. Dessa merkostnader torde högst kunna beräknas till för den yngre kursen 11,700 kronor och för den äldre kursen 9,750 kronor, eller för båda kurserna tillsammans 21,450 kronor. För denna jämförelsevis obetydliga kostnad skulle en åtgärd av väsentlig betydelse för reservofficersrekryterings underlättande kunna vidtagas.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet vill erinra om att vid 1927 års riksdag inom andra kammaren väcktes en motion, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att utredning verkställdes rörande idrottslig och förberedande militär utbildning vid läroanstalter och skolor samt att av utredningen föranledda förslag om möjligt underställdes 1928 års riksdag. Motionen gav emellertid icke anledning till någon åtgärd från riksdagens sida. Yttranden över motionen hade inhämtats från skolöverstyrelsen och chefen för generalstaben (se andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 4).

Det nu väckta förslaget avser anvisande av medel för bestridande av kostnaderna för en militär utbildningskurs åt skolungdom, avseende förberedelse till reservofficersutbildning och anordnad på frivillighetens väg under ferietid.

Utskottet har icke ansett det vara uteslutet, att genom en omläggning av reservofficersutbildningen på sådant sätt, att minsta möjliga hinder uppstå för reservofficersaspiranterna i deras studier och civila yrkesutbildning, en förbättring av rekryteringen kan ernås. Möjligen kan det befinnas ändamålsenligt att förlägga en del av utbildningen före studentexamen. Utskottet, som dock icke kan tillstyrka att medel anvisas för det i motionen angivna ändamålet, har i anledning av motionen velat föreslå, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att frågan om den lämpligaste förläggningen av tiden för reservofficersutbildningen tages under närmare övervägande.

Utskottet för alltså hemställa,

att riksdagen må i anledning av herr Andersons i Linköping m. fl. förevarande motion II: 151 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande frågan om en omläggning av reservofficersutbildningen i det av utskottet ovan angivna syftet.

Stockholm den 11 maj 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 123.